

Katholieken in Twente beginnen voor zichzelf

Trouw, 14 maart 2012

Een groep Twentse katholieken vindt de sfeer in de kerk te kil geworden. Ze beginnen met eigen vieringen.

Opnieuw komen gelovigen in opstand tegen de rooms-katholieke kerk. Dit keer rommelt het in Twente. Tientallen rooms-katholieken uit het oosten van Nederland hebben zich verenigd in een eigen oecumenische beweging, de Ekklesia Twente. Op die manier hopen ze te ontsnappen aan de koers van de kerk. Daar is, zo menen ze, voor gewone gelovigen steeds minder ruimte.

"De bijdrage van leken is teruggedrongen naar de randen van de kerk", zegt initiatiefnemer Han Paus uit Hengelo. "In de kerk overheerst momenteel de regelgeving en regelhandhaving. 'Zorg maar voor het geld en luister maar naar ons, dan komt het goed', dat is de boodschap van de kerk. Wij zijn uitgepraat. Dat is helaas de status."

Jammer, vindt woordvoerder Roland Enthoven van het aartsbisdom Utrecht. "Voor zover ik weet is er nooit een gesprek geweest. Vanuit onze pastorale zorg zien we liever dat mensen gelukkig zijn in het katholieke geloof."

De Ekklesia Twente, die op zondag 25 maart de eerste viering houdt in een cultureel centrum in Enschede, is gemodelleerd naar de geloofsgemeenschap van ex-jezuïet Huub Oosterhuis in Amsterdam. Hij brak jaren geleden met de katholieke kerk, en kreeg onder meer navolging in Arnhem en Breda. Oosterhuis houdt bijeenkomsten waarin mensen, meditatie en liederen centraal staan, en de strikte liturgie is afgeschaft.

Han Paus, een trouw kerkganger, vindt dat de rol van 'gewone' gelovigen veronachtzaamd wordt in zijn kerk. Hij wijst op de brief die kardinaal Eijk vorige week naar alle rooms-katholieke voorgangers stuurde in het aartsbisdom Utrecht, waar Twente onderdeel van is. Daarin dreigt Eijk met sancties voor ieder die zich niet precies aan de liturgische voorschriften houdt. Han Paus: "Het gaat niet meer om mensen. Het lijkt erop dat het alleen nog maar gaat om Lourdes en de eucharistie. Ik voel me niet aangesproken door die brief. Wat wij leken vinden, lijkt de kerkleiding niet te interesseren."

Dat gelovigen zich bij de brief zo onbehaaglijk voelen, betreurt het bisdom. Enthoven: "Dat is niet het doel geweest. Een gelovige wordt geacht zich op de hoogte te stellen van de kerkelijke regels. Anders treedt de kardinaal op." Aanleiding voor de brief vormde een overtreding van pastoraal werker Tejo van der Meulen van de Sint Jan de Doperparochie in Vecht en Venen. Tegen de regels in had hij in een eucharistieviering waarbij een priester aanwezig was, uit het evangelie gelezen. Dat kostte de pastoraal werker bijna zijn ambt. Eijk schrijft: 'De liturgische orde is daarmee ernstig verstoord'. De kwestie liep met een sisser af, vertelt Enthoven. "Maar de kardinaal wilde wel duidelijk maken dat de eucharistieviering zorgvuldigheid nodig heeft."

Volgens Enthoven is de tegenstelling tussen 'mensen' en 'regels' een schijnbare. "Alsof je alleen om mensen geeft als je de teugels laat vieren. Het gevoel kan zo zijn. maar in werkelijkheid gaat het deze bisschop ook om mensen. Wijzen op de regels kan daarmee prima samen gaan."

Twente is niet de eerste van oudsher katholieke streek die in opstand komt tegen de lijn van de kerk. In de herfst van vorig jaar brak de San Salvatorparochie uit Den Bosch met de katholieke kerk, uit onvrede over de strenge koers. Paus uit Hengelo beklemtoont dat hij niet afkoerst op een breuk met de katholieke kerk. Zijn Ekklesia moet naast de officiële kerk bestaan. "We laten het hier niet zo hoog oplopen als in Den Bosch. Wij staan hier niet te protesteren voor de gebouwen. Wij zullen niet uit de kerk stappen." Om de bisschop niet te tergen houdt de Ekklesia Twente haar eerste viering niet in een kerkgebouw, maar in een cultureel centrum. "Met veel parkeerruimte", voegt Paus toe, die minimaal 150 personen verwacht.

Het aartsbisdom komt niet in actie als het parkeerterrein volstroomt. Roland Enthoven van het bisdom: "Wij kunnen gelovigen niet verbieden in hun eigen tijd vieringen te houden buiten onze kerkgebouwen om. Dat moeten we ook niet willen."

In het beeld dat onder de Twentse gelovigen bestaat als zou kardinaal Eijk zich weinig om mensen bekommeren, herkent Enthoven zich niet. Hij geeft een voorbeeld: "Als kardinaal Eijk ergens een viering verzorgt, blijft hij enorm lang in de koffiekamer hangen. Hij vertrekt vaak als laatste. Daar ontstaan erg spontane gesprekken. Dan zeggen mensen: "Van dicht valt u reuze mee."